

Kipec Ilegalca v Šiški

O naših tabornikih večkrat pišemo, pa še vseeno premalo, da bi se lahko vsaj približno seznanili z izredno pestrim delom te mladinsko-zvojnje organizacije.

Letošnjega decembra bo minilo 30 let, ko je bila ustanovljena v Šentvidu prva povojna taborniška organizacija; sicer pa vemo, da so bile manjše enote predvojnih taborniških organizacij tudi v današnjem prostoru občine Šiška izredno aktivne in torej ni čudno, da tudi povojno taborniško gibanje uspešno nadaljuje tradicijo.

So sicer določene povezave med vsemi taborniškimi gibanji v svetu, pred vojno in po njej — življenje v naravi, boj proti naravnemu in drugemu sovražniku, medsebojna pomoč in sodelovanje med vsemi ljudmi sveta ne glede na rasno, versko ali drugačno pripadnost. Vseeno pa jugoslovanska taborniška povojna organizacija posebej izstopa, saj je odraz politične neuvrščene Jugoslavije, ki uživa v svetu poseben ugled. Tako tudi taborniška organizacija ni vključena v noben blokovski ali drug svetovni sistem, kljub temu pa sodeluje praktično z vsemi sorodnimi organizacijami, ki se ukvarjajo na podobnih osnovah z vzgojo otroka in mladincev.

Tako so tudi odličja v jugoslovanski in slovenski taborniški zvezi razvrščena glede na obseg in seveda kvaliteto aktivnosti posameznega društva — taborniškega odreda.

Letošnje predsedstvo republiške konference Zveze tabornikov Slovenije je ponovno uvrstilo v majhno skupino najboljših odredov v Sloveniji dva naša taborniška odreda: BELE BOBRE iz Šentvida in ODRED ROŽNIK, ki ima svoje čete praktično po vsej občini. Oba odreda sta prejela naziv PARTIZANSKI ODRED; to je najvišje priznanje, ki ga republiška taborniška zveza podeli odredu za minulo enoletno delo.

Odred Rožnik je to visoko odličje prejel že enajstičin in je na samem vrhu slovenskih taborniških odredov po številu prejetih odličij.

Zveza tabornikov Slovenije deluje od leta 1951, ko so ustanovitelji novega taborniškega gibanja postavili to zanimivo organizacijo na nove sodobnejše temelje.

Danes nimajo taborniki, kot npr. drugod po svetu, vzornikov med Indijanci in divjimi plemeni, ki se borijo za obstanek v divji naravi. Vzorniki so nam bližji — partizani s svojimi konkretnimi izkušnjami iz časov NOB in ljudske revolucije. Zato je praktično v celoten taborniški program dela na tedenskih sestankih in drugih akcijah v naravi vpleten niz aktivnosti, ki ohranjajo in razvijajo tradicije narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije. Praktične dejavnosti pa so tako že v osnovi usmerjene, da pripravljajo člana organizacije na splošni ljudski odpor in družbeno oziroma osebno samozaščito. Prvine tega dela se sicer prilagajajo številnim spremembam v naši družbeni skupnosti, katere del so tudi člani taborniških enot.

Odtod tudi poudarek vrednotenju vzgojnega dela posameznih taborniških organizacij v Jugoslaviji ob prvih NOB in ljudske revolucije. Številne akcije so le oblike oziroma del celotne dejavnosti vodov, čet in odredov.

Zanimivo pa je, da sicer zahtevno in odgovorno delo z otroki in mladino vodijo mladi sami. Odrasli so le v pomoč kot mentorji, strokovni pomočniki za zahtevnejša dela, organizacijo večjih in odgovornejših akcij, kot so zimovanja, taborjenja, medrepubliške in mednarodne izmenjave članstva, daljša potovanja ipd. Taborniki že od samega začetka delovanja organizacije poznajo samoupravljanje in delegatski sistem — od voda prek čet do odreda, občinske zveze itn. Taborni zbori na letnih taborih so neposredna šola samoupravljanja. Gozdna šola na taborjenjih je neposredno preverjanje usposobljenosti vsakega udeleženca za bivanje pod šotori. Od tod tudi toliko odličij za osvojeno znanje: prek 100 različnih veščin, preizkušenj, taborniških zvezd. In seveda tudi priznanj za uspešno aktivno delo.

Skupek vsega tega in še marsičesa pa je seveda

osnova za priznanja občinske, republiške ali zvezne taborniške organizacije.

Najvišje odličje, ki ga lahko v SR Sloveniji prejme taborniški odred, je KIPEC ILEGALCA. To priznanje daje republiška skupščina tabornikov najboljšemu izmed najboljših odredov. Pogoji so lahko zelo različni, vsekakor pa mora odred prejeti vrsto nazivov PARTIZANSKI ODRED, izkazati se mora pri gojenju in razvijanju bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, posebne uspehe mora dosegati pri razvoju organizacije v domačem kraju ali izven njega, sodelovati mora pri večini pomembnejših akcij v taborniškem merilu, vpet mor biti na razne načine v delovanje krajevne samouprave; kar pa je izredno pomembno — pri vzgoji članstva mora biti uspešen. Seveda je tu še vrsta specifičnih taborniških prvin, ki jih mora razvijati kandidat za to najvišje odličje.

Letos je KIPEC ILEGALCA prejel šišenski taborniški ODRED ROŽNIK. Rožnik je deveti odred, ki je v SR Sloveniji prejel to najvišje odličje, v Šiški pa prvi. Odred Rožnik je že leta 1969 prejel posebno priznanje PLAKETO DR. JOŽETA POTRČA, leta 1979 je prejel najvišje jugoslovansko priznanje ZLATI JAVOROV LIST Z ŽARKI, leta 1981 PRIZNANJE OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA, tako da je KIPEC ILEGALCA praktično logično nadaljevanje v vrsti priznanj tej naši organizaciji.

Rožnikovci letos praznujejo tudi 20-letnico stikov s tabornikom najbolj sorodno tujo organizacijo — s poljskimi harcerji iz Lodza. Julija bodo gostili skupno harcerskih (taborniških) inštruktorjev, avgusta pa bo skupina šišenskih taborniških aktivistov potovala po poljskih taborniških centrih za vzgojo kadrov.

Odred Rožnik je letos tudi ODRED KOORDINATOR edinstvenega taborniškega odreda v Jugoslaviji — Bratskega odreda JUGOSLAVIJA. Ta vključuje po en najboljši odred iz vsake republike in pokrajine. Lani je bila skupščina tega odreda v Šiški na prostorih ŠD Ljubljana. Tedaj so tudi razstavili del dokumentacije o delu tega odreda.

Rožnikovi klubovci letos praznujejo 15-letnico taborjenja v Rovinju in prav toliko let naporov in odpovedovanj zaradi gradnje tabornega centra v tem znanem turističnem kraju Istre. Ta taborni center še vedno zahteva izredno veliko dela, sredstev in prizadevanj pri revitalizaciji tabornih objektov. Višje cene prevoznih storitev, materiala, pa tudi hrane so povsem izčrpali taborniški žep. Zato tudi ni čudno, da je to doslej edini slovenski taborni center, ki mora izven Slovenije. Taborniški funkcionarji morajo biti res pravi navdušenci in se odpovedujejo marsičemu, da lahko že toliko časa vztrajajo pri urejanju tega prostora.

Poseben problem so taborniški prostori odreda Rožnik. Z rušenjem prostorov na Gasiški 17 a je odred izgubil osnovne možnosti za delo. Zato so se člani razpršili po raznih krajih. Čete odreda delujejo na osnovni šoli Zvonka Runka, v Domu ŽEKŠ na Aljaževi cesti, v osnovni šoli Veljka Vlahovića v Kosezah, na osnovni šoli Milana Mravljeta v Dravljah, v kadetski miličniški šoli v Tacnu, še prej pa na osemletkah v Šmartnem in v Vodica, kjer je četa prerasla v odred. Klubovci pa so iz raznih krajevnih skupnosti in se sestajajo po raznih šolah, domovih in gostujejo izven občine Šiška.

Izvršni svet občine Ljubljana-Šiška je že našel rešitev in odkupil objekt na Aljaževi 7, ki ga bodo uporabljali taborniki. Objekt seveda sedaj še ni usposobljen za delo mladih, saj je bil celo predviden za rušenje. Taborniki so že sestavili gradbeni odbor, ki bo preiskrbel za potrebno dokumentacijo za sanacijo obstoječega ali pa morda celo za gradnjo povsem drugega doma tabornikov na tem mestu. S tem bo še precej dela in taborniki pričakujejo sicer obljubljeni pomoči skupščine občine oziroma njenih organov, ki so dolžni omogočiti tabornikom ustrezne prostore za delovanje.

Ker je odred Rožnik aktiven v številnih krajevnih skupnostih, je otežkočeno medsebojno obveščanje. Zato izdaja že od leta 1961 lastno glasilo, ki se je sprva imenovalo ŠTOR (Šišenski taborniški odred Rožnik), od leta 1972, ko je ŠTOR postal občinski taborniški informator, pa Rožnikovi klubovci

izdajajo GALEBE. To je eno redkih, če ne celo edino glasilo, ki izhaja toliko časa, redno mesečno in v taki obliki oziroma kvaliteti. Glasilo zaposli številno članstvo, ki se izobražuje tudi v tej smeri.

Odred Rožnik je že pred leti ustanovil študijski taborniški kabinet, najprej v Kosezah, kasneje pa v Dravljah na osnovni šoli. Številne strokovne publikacije, ki jih odred sam izdaja oziroma nabavlja, so zbrane v bogati odredni knjižnici in dostopne vodnikom in drugim odredovim aktivistom.

Odred ima urejeno bogato hemeroteko (zbirka izrezkov iz časopisja, ki piše o delu odreda), več tisoč zbranih barvnih diapozitivov o delu tega taborniškega odreda in jih tudi uporablja za predavanja o delu v organizaciji.

Člani odreda so pred tremi leti konstruirali nov tip lesene postelje za šotor, prav tako tudi zloziljive police, oboje brez kovinskih elementov. Taborniški kotliček, ki ga vodi uporabljajo na akcijah, je tudi Rožnikova »inovacija«, saj gre za ročno delo pasarja in kovača.

Decembra praznuje odred 25-letnico uradne ustanovitve, sicer pa deluje odred že 26. leto v Spodnji Šiški in kasneje še drugod.

Zadnja leta imajo naši taborniki težave s kadri; usmerjeno šolstvo zahteva več dela, pouk traja do poznih večernih ur in tako ostane malo časa za sestajanje — le prosti dnevi, sobote in nedelje. To pa je za pravega tabornika premalo. Vendar se je izkazalo, da so mlajši vodniki, ki obiskujejo še osnovno šolo, tudi resni, odgovorni in sposobni taborniški delavci. Le prostori za sestajanje so največja ovira za kvalitetnejše in bolj zbrano in organizirano delo. Stalne selitve v druge prostore samo zavirajo utečene načrte delovanja vodov in čet. Zato so se taborniki naselili v zgradbi na Aljaževi 7, čeprav so prostori dobesedno obupni in seveda tudi neopremljeni. Vendar, kot pravijo vodniki, nihče jih ne meče iz prostorov; vedo, da bodo na naslednjem sestanku našli svoje stvari spet na istem mestu, ne bo treba iskati rezervnega prostora v bližnjem bifeju...

Odred Rožnik ima tudi svoj taborniški kombi, ki ga seveda upravljajo starši članov oziroma klubovci. Ta kombi je rešil marsikatero akcijo, prihranil stroške prevoza, vodnikom pa omogočil tudi dejavnosti, ki sicer niso možne v takšni meri.

Ob vseh naštetih aktivnostih, ki jih imajo v Rožniku, pa odredova uprava ugotavlja, da bodo najbrž letos morali poiskati »prisilnega upravitelja«, če bodo hoteli izpeljati načrtovane akcije in vzdržati pretirano narasle stroške vzdrževanja tabornega prostora, svojih novih prostorov in opreme. Kje so šele akcije! Dotacija, ki jo prejmejo, zadošča komaj za administracijo, najemnine, članarine in naročnine. Za vse drugo pa je treba iskati denar drugod. Toda letos bo šlo težko.

Seveda velja poudariti, da sloni celotno delo taborniških odredov, in tako tudi v odredu Rožnik, na ljubiteljski osnovi; ni govora, da bi kdo dobil morebitne dnevničke npr. za sodelovanje na skupščini ali zletu v Skopju, Kraljevu, Ljubuškem, Splitu ali v Beogradu, kjer so bili zadnje mesece; ali da bi kdo morda celo pomislil na kakšno nagrado ob občnem zboru ali ob koncu leta...

Takoj ko bi na ta način stimilirali svoje delo, lahko kaj hitro črtajo organizacijo iz seznama društev v občini, pravijo. Toda čeprav lahko delajo brezplačno, je vendarle materialne stroške, opremo in osnovne pogoje za delo otrok in mladine treba omogočiti. Tu pa se pri številnih društvenih zataknah. Potem pa ugotavljamo, kako narasča mladinsko prestopništvo, kriminal, vlomi, objestnost mladih na cesti, v lokalih itn.

Taborniki upajo, da jih ne bo zaneslo. Zato pa računajo na izpolnitev obljub odraslih. Pri tem mislijo predvsem na tisti svoj bodoči dom na Aljaževi 7 v Spodnji Šiški.

Ob izrednem priznanju našim tabornikom čestitamo odredu Rožnik in jim želimo, da bi se lahko čimprej vselili v urejene taborniške prostore na Aljaževi 7.

S. T.